

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi T.K.

przeciwko Zakładowi Emerytalno-Rentowemu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 21 czerwca 2023 r.,

wniosku skarżącej o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Jarosława Sobutki od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym sygn. I USK 323/22,

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek skarżącej T.K. (dalej: „wnioskodawca”) w postępowaniu toczącym się pod sygn. akt I USK 323/22, przed Sądem Najwyższym, o wyłączenie SSN Jarosława Sobutki od orzekania w ww. sprawie.

W uzasadnieniu wniosku przedstawiono historię zawodową sędziego objętego wnioskiem oraz podniesiono, że z uwagi na sposób powołania sędziego i fakt jego orzekania w Izbie Dyscyplinarnej SN, względem której podnoszono wątpliwości co do jej legalności, apolityczności, niezależności i niezawisłości, oraz mając na względzie charakter sprawy, która wg wnioskodawcy również posiada w sobie element polityczny (z uwagi na genezę powstania przepisów,

które legły u podstaw zaskarżonych decyzji), co rodzić ma wątpliwości co do faktycznej bezstronności rzeczonego sędziego w niniejszej sprawie.

Wnioskodawca podniósł również, że rodzaj rozstrzygnięcia jakie zapadnie w sprawie i innych tzw. „sprawach dezubekizacyjnych” ma mieć znaczenie dla interesu politycznego i ekonomicznego obecnej władzy. Zdaniem wnioskodawcy istnieją wątpliwości, czy w niniejszym postępowaniu sędzia objęty wnioskiem, który został powołany do Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej także: „KRS” lub „Rada”) ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw jako sędzia Izby Dyscyplinarnej, nieorzekający nigdy wcześniej w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zachowa bezstronność i czy poza przesłankami prawno-merytorycznymi nie będzie przy rozpoznawaniu sprawy ubezpieczonej kierował się także przesłankami pozamerytorycznymi, czy wręcz politycznymi, a w konsekwencji, czy nie zostanie naruszone w ten sposób prawo wnioskodawcy do niezależnego i niezawisłego sądu.

W uzasadnieniu wniosku o wyłączenie powołano się także na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20 oraz orzecznictwo TSUE i ETPCz.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek podlegał oddaleniu.

1. Nie można zgodzić się z wnioskodawcą, iż wskazany w treści uzasadnienia wniosku sposób powołania SSN Jarosława Sobutki może rodzić u obywatela wątpliwości co do jego bezstronności i niezależności do władzy wykonawczej i ustawodawczej, również w sprawie, w której stroną pozostaje aparat państwa.

Sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie został wybrany w określonej przepisami prawa procedurze. Każdy sędzia jest rekomendowany przez KRS danej kadencji i powołany przez urzędującego w danym czasie Prezydenta RP. Nie można zatem czynić z powyższego zarzutu.

Poglądy sędziego objętego wnioskiem nie są znane składowi rozpoznającemu wniosek o wyłączenie. Nie zostały one przytoczone we wniosku i nie są też powszechnie znane opinii publicznej. Żadna z przytaczanych we wniosku okoliczności nie wskazuje na upolitycznienie SSN Jarosława Sobutki. Niewątpliwie natomiast z treści wniosku wynika, że wnioskodawca ma skłonność do oceniania rzeczywistości, w tym sędziów, w oparciu o kryterium sympatii politycznych. Wnioskodawca ma do tego prawo, jednak Sąd Najwyższy w żaden sposób nie jest zobligowany do kierowania się ocenami politycznymi wnioskodawcy. Treść wniosku ujawnia jedynie sympatie polityczne jego autora oraz ujawnia wyobrażenia tejże osoby na temat poglądów politycznych SSN Jarosława Sobutki, jednak nie zawiera żadnych danych uprawdopodobniających formułowany względem niego zarzut braku apolityczności.

2. Regulacje ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, w oparciu o które została przeprowadzona procedura konkursowa na urząd sędziego, były między innymi przedmiotem kontroli konstytucyjności przeprowadzonej przez jedyny umocowany konstytucyjnie do tego organ, jakim jest Trybunał Konstytucyjny. W efekcie tej kontroli, regulacje te, „wyrokiem z 25 marca 2019 r., w sprawie K 12/18 uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Oznacza to, że wiążą wszystkie podmioty występujące w obrocie prawnym, a więc zarówno strony i uczestników postępowania, jak również organy stosujące prawo” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2021 r., I NKRS 34/21, pkt 5).

3. Odnosząc się do uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (błędnie określanej we wniosku jako uchwała pełnego składu SN), to podkreślić należy, że wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, została ona uznana za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 EKPCz. Jak już wskazano, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP),

a więc wiążą bezpośrednio zarówno wszystkie składy sędziowskie sądów powszechnych, jak i wszystkie składy sędziowskie Sądu Najwyższego. Dlatego niedopuszczalne byłoby oparcie rozstrzygnięcia sądowego na uchwale Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., która w wyniku wyroku TK utraciła swój walor normatywny ze względu na niezgodność z Konstytucją i z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

4. Jak już wspomniano, wyrokiem z 25 marca 2019 r., w sprawie K 12/18 Trybunał Konstytucyjny przesądził o zgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, których konstytucyjność jest kwestionowana przez jedną ze stroną konfliktu politycznego, jaki utrzymuje się w społeczeństwie od kilku lat. Jednocześnie jednak, we wniosku pominięto okoliczność, że na gruncie utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, nawet formalne stwierdzenie niekonstytucyjności przepisów stosowanych w procesie wyłaniania kandydatów na sędziów, nie mogłoby prowadzić do podważania ich zdolności do orzekania, o ile spełniają oni ustawowe kryteria bycia powołanymi na dane stanowisko sędziowskie. Począwszy od roku 2007, formalnie stwierdzane kilkakrotnie w rozstrzygnięciach Trybunału Konstytucyjnego wadliwości procedury nominacyjnej sędziów nie prowadziły nigdy do podważania skuteczności powoływania sędziów lub ich zdolności do orzekania. Wspomniane wyroki Trybunału Konstytucyjnego nie stanowiły nigdy podstawy do podawania w wątpliwość orzeczeń wydawanych przez sędziów rekomendowanych przez KRS w procedurze, której niezgodność z Konstytucją RP wyraźnie stwierdzono. Tym bardziej, nie prowadziło to do kwestionowania niezawisłości tych sędziów, choć stwierdzona niekonstytucyjność dotyczyła istotnych aspektów procedowania KRS przy formułowaniu wniosków o powołania sędziowskie.

W wyroku z 29 listopada 2007 r. SK 43/06 (Dz.U. z 2007 r., nr 227, poz. 1680) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność art. 2 ust. 2 pkt 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i konsekwentnie orzekł o niekonstytucyjności stosowanych do tej pory kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie. W konsekwencji, do nominacji sędziowskich przedstawiano osoby wyłonione na podstawie niekonstytucyjnie określonych kryteriów.

W roku 2008, Trybunał Konstytucyjny orzekł dwukrotnie o niezgodności z Konstytucją RP przepisów ustawy o KRS, wskazując w wyroku z 16 kwietnia 2008 r. K 40/07 (Dz.U. z 2008 r., nr 96, poz. 621), na udział w obradach KRS osób nieuprawnionych w zakresie w jakim dopuszczał do udziału w obradach osoby reprezentujące członków Rady, dając im możliwość wyrażania przez nich stanowiska. Natomiast w wyroku z 27 maja 2008 r. SK 57/06 (Dz.U. z 2008 r., nr 96, poz. 621) Trybunał Konstytucyjny zakwestionował brak możliwości zaskarżenia uchwały KRS przez osoby nieprzedstawione do powołania.

Następnie, wyrokiem z 19 listopada 2009 r. K 62/07 (Dz.U. z 2009 r., nr 202, poz. 1567) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność procedury, w której wyłaniano kandydatów na sędziów z uwagi na konstytucyjnie niedopuszczalne określenie postępowania przed Radą aktem rangi podustawowej bez określenia ustawą zakresu delegacji do wydania aktu wykonawczego. Wreszcie wyrokiem z 20 czerwca 2017 r. K 5/17 (Dz.U. z 2017 r., poz. 1183) stwierdzono niekonstytucyjność kadencji członków KRS będących sędziami sądów powszechnych, co prowadziło do niekonstytucyjnej obsady sędziowskiej części KRS (szerzej na ten temat również w postanowieniu Sądu Najwyższego z 17 maja 2019 r., I NO 55/18).

Wszystkie stwierdzone w ten sposób naruszenia konstytucji nie prowadziły do tej pory do podważania skuteczności powoływania sędziów i nie stanowiły podstawy do podawania w wątpliwość niezawisłości lub orzeczeń sędziów powołanych na podstawie uchwał KRS podejmowanych, ze stwierdzonym w tych wyrokach, naruszeniem Konstytucji RP.

5. Z uwagi na wskazane okoliczności, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]

[K.O.]

